

פרקי אבות | פרק ה': מתגבר!

לפניכם הצגה הממחישה את המסר הנלמד מפירוש המשנה.
המחיצו אותה במהלך השבת וספרו על דוגמא מחייכם הקשורה לנושא.

(איציק יושב מול המחשב ומשחק, מנדי עומד לידו)

מנדי:

הי, עכשיו תורי במחשב. נו, מתי אתה כבר מסיים?

איציק:

רגע, עוד מעט.

מנדי:

כבר לפני חצי שעה אמרת לי עוד כמה דקות, ותראה כמה זמן עבר.

איציק:

אבל עוד לא נפסלתי. עד שהגעתי לשלב הזה...

מנדי:

לא מעניין אותי! עכשיו תורי! אני מחכה כבר שעותיים. גם אמא אמרה שיש לך חצי שעה והחצי שעה הזו עברה מזמן.

איציק:

שנייה.

מנדי (דוחף קצת את איציק):

נו, תזוז. תביא לי! זה תורי!

אוי! העכבר נפל. נפסלתי! בגללך!!! למה הזזת אותי? לא מעניין אותי. עכשיו אני משחק מהתחלה עד שאגיע לשלב 6 שבו הייתי.

מנדי:

סליחה? מה פתאום! מספיק חיכיתי עד עכשיו.

איציק:

בעיה שלך שהפרעת לי באמצע. חוץ מזה, עכשיו העכבר לא עובד טוב, תראה מה עשית!

מנדי:

אני עשיתי? אתה אשם.

איציק:

אתה לא מתבייש? גם מקלקל את המחשב וגם מאשים אותי!

מנדי:

מעצבן! איזה אח מעצבן...

איציק:

אתה יותר...

אמא (נכנסת לחדר ואומרת לבנים):

מנדי ואיציק, אני מבקשת משניכם לסגור את המחשב ולצאת מהחדר.

מנדי:

אבל עוד לא הייתי...

אמא:

אם המחשב גורם לכם לכאלו דיבורים, אז עדיף בכלל לסגור אותו. לכו להירגע ואחר כך נדבר...

לומדים לחיים / פרקי אבות לילדים

פרק ה' משנה יא: ארבע מדות בדעות נוח לכעוס ונוח לרצות יצא הפסדו בשכרו. קשה לכעוס וקשה לרצות יצא שכרו בהפסדו. קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד. נוח לכעוס וקשה לרצות רשע:

- מידת הכעס היא מידה מגונה ויש להתרחק ממנה. במקורות מדובר בגנות הכעס, כאשר אדם כועס הוא מאבד את שיקול הדעת ועלול לטעות. המשנה מתייחסת לכמה סוגי-אופי של אנשים ומציגה 4 סוגים של 'כעסנים':
1. אנשים שכועסים בקלות ("נוח לכעוס"), אך גם נרגעים בקלות ("נוח לרצות" – אדם שמתפייס ומתרצה מהר). אדם זה יש לו מעלה שבסופו של דבר הוא נשאר ללא כעס, ולכן שכרו יותר מההפסד ("יצא הפסדו בשכרו").
 2. אנשים שלא כועסים הרבה ("קשה לכעוס"), אך כאשר הם כועסים קשה להרגיע אותם, ולוקח להם זמן רב עד שהם מתפייסים ומתרצים ("קשה לרצות"). לכן, אדם כזה "יצא שכרו בהפסדו" – ובסופו של דבר הוא גרוע יותר מהכעסן הראשון, כי נשאר עם הכעס (ויש גם דעה הפוכה).
 3. אדם שקשה להכעיס אותו. הוא לא ממהר לכעוס ("קשה לכעוס"), וגם כאשר הוא כועס, אפשר להרגיע אותו בקלות והוא מתפייס מהר ("נוח לרצות"). זוהי המידה המעולה ביותר, ולכן אדם זה נקרא "חסיד" (המשנה נכתבה שנים רבות לפני שהחלה תנועת החסידות. לכן, כאשר כתוב בפרקי אבות "חסיד" אין הכוונה לחסיד של הרבי, אלא זהו כינוי לאדם שמתנהג באופן מיוחד, ובוחר לעשות מעשים טובים גם כשאינו מחוייב לעשות זאת).
 4. אדם שכועס בקלות כמעט על כל דבר ("נוח לכעוס"), והכעס שלו חזק ומתמשך כי קשה להרגיע אותו ("קשה לרצות"). זוהי תכונה גרועה ואדם כזה מכונה "רשע".

מבט חסידי

בזוהר כתוב שכל הכועס כאילו עובד עבודה זרה (זוהר בראשית כז, ב). במבט ראשון, אפשר להבין מכך שכעס הוא כל כך חמור, כמעט כמו חטא עבודה זרה.

אולם חסידות מסבירה באופן פנימי מה הבעיה במידת הכעס. כאשר אנו כועסים על הזולת שפגע בנו, אנו מתייחסים אליו כאילו הוא זה שמחליט מה יקרה לנו, ובכך אנו שוכחים שכל דבר שקורה בעולם הוא מאת ה'.

למשל, אם יש מזג אוויר שלא נעים לנו, לא נכעס על אף אחד, כי ברור לנו שאיש אינו אשם בכך, והקור החזק או החום הקשה הם משמים. כך גם צריך להיות לנו ברור שכל מאורע שקורה הוא משמים. כאשר מישו פוגע בנו, אנחנו צריכים להשתדל לדאוג שלא יזיקו לנו ולמנוע מהזולת לפגוע בנו. אך אין מה לכעוס, אלא להתחזק באמונה שהכל מאת ה'.

סיפור

מעשה בשני בני אדם שהתערבו ביניהם על 400 זוז, בשאלה האם אפשר להרגיז את הלל הזקן. אחד מהם היה בטוח שיצליח להרגיז את הלל. ביום שישי, הוא הלך לבית המרחץ כשהלל היה שם, וקרא בקול: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"

התעטף הלל, יצא ואמר: "אני הלל, מה רצונך?"

שאל אותו האיש שאלה על צבעם הסגלגל של ראשי הבבלים.

ענה לו הלל: "שאלה גדולה שאלת! והתשובה היא מכני שהמיילדות שלהן לא חכמות".

המתין האיש מעט ושוב חזר וקרא להלל, וכאשר יצא שאל אותו שאלה לא חשובה. גם בפעם השנייה השיב הלל במתינות וכך גם בפעם השלישית.

אמר לו האיש: "שאלות הרבה יש לי לשאול אותך, אך מתיירא אני שמא תכעס!"
התעטף הלל והתיישב ואמר לו: "שאל את כל השאלות שעל ליבך".

אמר האיש: "טוב שאין עוד כמותך בישראל".

אמר לו הלל: "בני, מכני מה אתה אומר זאת?"

אמר האיש: "מכני שבגללך הפסדתי 400 זוז".

אמר לו הלל: "עדיף להפסיד 400 זוז מאשר לכעוס".

משימה

ספרו על מקרה מרגיז שקרה לכם ובכל זאת הצלחתם להתגבר על הכעס.

או: החליטו מה אתם בוחרים לעשות בזמן של כעס כדי להירגע (לספור עד 10 / ללכת לחדר אחר לכמה דקות / הציעו רעיון נוסף משלכם)